

2. ročník
2013
číslo
3

Ozveny spod Rakaša

Spravodaj občanov Žitnej-Radiše

0,50€

18.10.2013

ISSN 1338-9084

Foto: Ing. Lukáš Lacik

Denník starostu

Leto 2013 bolo jedno z najteplejších, čo by však až tak nevadilo, keby nebolo aj jedno z najsuchších. Zmena klimatických podmienok sa prejavuje v plnej sile a nás postihuje takisto, či už v podobe povodní, alebo extrémnych horúčav. Sucho, ktoré bolo, paradoxne pomohlo aj obci tým, že sa nemuselo toľko kosiť, nakoľko tráva takmer nerástla a obec nemá aktívnych pracovníkov. Už začiatkom leta sme podali žiadosť o zmenu projektu verejného osvetlenia (zmenu sodíkových svietidiel na LED), ktorá však doteraz nebola stále rozhodnutá a nám nezostáva nič iné, iba čakať. Tento projekt bude niečo stáť aj obec a tak sa na účely jeho spolufinancovania zabezpečujú finančné prostriedky z ťažby obecnej hory, ktoré by mali pokryť náklady s ním spojené. Ťažba by mala prebehnúť do konca roka a verím, že v tom čase sa už konečne začnú aj práce na osvetlení.

Po dovolenkovom období, tak ako každý rok koncom augusta sa v obci konali oslavy SNP. Aj tohoto roku vďaka ochotným chlapom bola postavená krásna vatra a oslav sa zúčastnilo pomerne veľa ľudí. Stáva sa už tradíciou, že práve táto akcia býva ukončením prázdnin a leta a prichádzajú na ňu aj ľudia z celej doliny. Som rád, že sa stále nájdu ochotní občania, ktorí bez nárokov pridajú ruku k dielu, či už dovozom

dreva a postavením vetry, navarením gulášu a zabezpečením občerstvenia, zabezpečením a účinkovaním v kultúrnej časti osláv, ale aj svojou účasťou na nich. Všetkým chcem srdečne poďakovať.

Začiatok nového školského roku zastihol našu MŠ v rozbehnutých zmenách hlavne z dôvodu navýšenia počtu žiakov a tým zabezpečenia vhodných priestorov. Bývalá miestnosť Zväzarmu sa pripravila ako nový sklad pre MŠ hlavne vďaka Michalovi Hankovi, ktorý ju pracne vyčistil a vymaľoval a tým sa uvoľnil priestor v spálni MŠ. Do škôlky nastúpilo 26 detí, čo je na našu obec naozaj veľa a za to patrí vďaka pani riaditeľke Mgr. Flórovej, ale aj ostatným pracovníčkam MŠ, ktoré svojou prácou a prístupom k nej oslovili aj rodičov z okolitých obcí. Viac detí prinesie do rozpočtu aj viac financií.

Všetci sme sa tešili na začiatok nového ročníka futbalovej súťaže, keďže koniec minulého ročníka nás zastihol v postupovej forme. Bohužiaľ začali sme tradične tak ako v predchádzajúcich rokoch a nové vedenie má zasa staré problémy a to dať na zápas dokopy všetkých kvalitných hráčov. Podmienky na futbal v obci sú dobré, hráčska základňa bohatá, avšak sklbiť ju na zápasy je takmer nemožné. Dúfam, že sa to čoskoro podarí a začneme konečne zbierať viac bodov a že súčasná situácia neodradí funkcionárov, ale aj samotných hráčov.

Vo veľmi dobrých výsledkoch pokračujú dievčatá v DHZ, ktoré sa zúčastňujú veľkého množstva súťaží a takmer na všetkých vyhrávajú. V „Lige mladých hasičov“ skončili na prvom mieste, čo je určite úspech nielen ich, ale aj ľudí, ktorí s nimi pracujú. Tvrdá práca priniesla svoje ovocie a ja som rád že takáto dobrá partia robí dobré meno nielen DHZ, ale aj celej našej obci za čo im zo srdca ďakujem.

Z investičných akcií sa z finančných

dôvodov nerobili žiadne aktivity, uskutočnili sa brigády na „Retenčnej nádrži Žitná“ , natrel sa dom smútku v Radiši a skolaudovala sa prípojka el. energie v časti Karolínthal. Z akcie výmeny el. vedenia ZSE sme zabezpečili drevené stĺpy a betóny, ktoré plánujeme využiť na retenčnej nádrži.

Aj keď leto bolo naozaj suché a úroda obilia a zemiakov bola slabšia, po mnohých rokoch zarodili slivky, čo vykúzlilo úsmev na tvárach hlavne tým, čo ľúbia...lekvár. Želám im, aby ho mali toľko, že im úsmev nezmlizne z tváre celý rok.

Opustili nás

Štefan Golej

nar. 24. 3. 1948

zom. 1. 8. 2013

Mária Patrová

nar. 10. 11. 1941

zom. 16. 8. 2013

Mária Škultétyová

nar. 7. 11. 1938

zom. 13. 9. 2013

Češť ich pamiatke!

Obec Žitná-Radiša: Obecný úrad v Žitnej-Radiši č. 105, 956 41 Uhrovec, tel., fax : 038/7694421, e-mail: info@zitna-radisa.sk, úradné hodiny: Po-Pia: 7:00-15:30

KNIŽNÉ NOVINKY

Rastliny pre zdravie - užitočný informačný sprievodca po svete liečivých rastlín. Odporúčané rastliny a spôsob ich použitia pre oči, nervy, hrdlo, srdce, žily, tráviacu sústavu, žalúdok, svaly, pokožku a iné časti ľudského tela. Bohato ilustrované

Géniovia a hrdinovia - veľké mená minulosti a súčasnosti nás priťahujú. Sledujeme stopy týchto osobností, zbierame ich múdre výroky, čítame o ich mimoriadnych činoch, o rozhodujúcich či

krízových situáciách ich života, o dobách v ktorých žili.

Krištof Kolumbus, Mikuláš Kopernik, Napoleon, Sokrates, Matka Tereza, Ježiš Kristus, Mojžiš a mnohé iné známe osobnosti, s ktorými sa v tejto knihe stretávame, tvorili dejiny a zanechali nám bohaté dedičstvo, z ktorého vedome či nevedome nepretržite vychádza každá nasledujúca generácia a ďalej ho rozvíja.

V súčasnej gýčovej dobe je potrebné znovu sa vrátiť k hodnotám, ktoré dávajú zmysel ľudskému životu. A k tomu má prispieť aj táto kniha.

Podme sa rozprávať - kniha o tom, akú moc a silu má slovo.

Neopatrné slovo môže vyvolať hádku, ostré slovo môže vzbudiť nenávisť, kruté slovo môže zničiť život... Zasa naopak, vládne a milé slovo vie pohladiť, radostné vie povzbudiť, vhodné slovo vie upokojiť, láskavé možno aj uzdraviť...

Pätnásť zaujímavých kapitol zo života doplnených krásnymi a múdrymi citátmi...

Kde sa vzali dinosaury a kam zmizli - kniha pre všetky vekové kategórie. Obsahuje informácie a teórie o týchto vyhynutých stvorených ktoré fascinujú ľudstvo svojou mohutnosťou a výzorom. Kniha je bohato ilustrovaná s množstvom fotografií a máp.

Richard Rychtarech: Tvoja nočná mora - ambiciózna

obchodná riaditeľka urobila zásadnú chybu a pripravila svojho šéfa o milióny eur. v strachu o vlastnú bezpečnosť sa dáva na útek, zanecháva za sebou prázdny byt a celý doterajší život. Neďaleko kláštora, kam sa ukryla, stretáva študenta Rada. Napriek zjavnej odlišnosti pováh obaja dúfajú, že sa zblížia. Postupne však zisťujú, že ich k sebe priťahuje niečo temnejšie a osudovejšie ako vzájomná náklonnosť. Strhujúci príbeh plný šokujúcich zvrátov vás udrží v napätí do poslednej strany. Knihu napísal rodák z Bánoviec nad Bebravou, ktorý v súčasnosti žije, pracuje a píše striedavo v Bratislave a v rakúskom cisterciánskom kláštore.

Autor: Alena Kušnierová, knihovnička Obcej knižnice

ŽIACI OPĀŤ ZASADLI DO ŠKOLSKÝCH LAVÍC

Leto prešlo, skončili prázdniny, ba i september sa už minul a žiaci si už s plným nasadením vykonávajú svoje povinnosti.

Jan Amos Komenský vnímal školu ako miesto, kde privetiví a láskaví pedagógovia vedú zvedavých žiakov k poznaniu nových myšlienok a považoval vyučovanie za umenie, ako učiť všetkých všetkému. Deti do lavíc zasadli 2. septembra, kde ich privítali privetiví a láskaví pedagógovia, ktorí im budú desať mesiacov odovzdávať svoje vedomosti.

Pre najmenších začal čas nových kamarátstiev a rôznych hier, pre prváčikov nové prostredie, nová pani učiteľka, prvé číslice a písmenká. Starších žiakov čakajú školské a mimoškolské povinnosti, tešia sa na stretnutie so spolužiakmi a kamarátmi.

V novom školskom roku prajeme všetkým školákovi veľa vedomostných a športových úspechov, zdravia a sil.

Veľa zdaru, milí naši školáci - školáci spod Rokoša!

Autor: Mgr. Janka Adameová

Október – mesiac úcty k starším

To, že jesenný mesiac október je označovaný aj ako mesiac úcty k starším je značne symbolické. Tak, ako odchádza leto, odchádza aj naša mladosť a tak ako na zemi pribúda opadaného listia, tak nám pribúdajú roky. čas nikto nezastaví a my zrazu zistíme, že častejšie myslíme na to, čo sme už prežili, ako na to, čo v živote ešte máme vykonať. A to už je začiatok staroby. Vôbec však nie je dôvod na nostalgiu, či dokonca smútok. Aj v staršom veku môžeme byť užitoční a mladým odovzdávať svoje životné skúsenosti a vedomosti.

Úctu, lásku, porozumenie a pozornosť k starším však nemožno vtesnať do jedného mesiaca v roku. Mala by to byť samozrejmosť neustále.

Sme radi, že sme sa vám (nielen vám starším, ale všetkým obyvateľom obce) mohli štyri roky prihovárať prostredníctvom našich novín. Prevažná väčšina starších obyvateľov nepoužíva

internet a veľaokrát sme si všimli, že naše noviny doručené priamo do vašich rúk niektorým členom redakčnej rady vás úprimne potešili. A vaša radosť bola aj našou. Pretože vieme, že máme pre koho písať a že sa na každé nové číslo tešíte.

A tak, milí seniori, zostáva iba veriť, že aj naďalej budeme vstupovať do vašich príbytkov s našou troškou informácií, reportáží a zábavy prostredníctvom Ozvien spod Rokoša.

Želáme vám, aby ste pocít ľudskej spolupatričnosti prežívali nielen v októbri, ale po celý rok. Prežité ďalšie roky v zdraví a spokojnosti v kruhu svojich najbližších.

Za celú redakciu Ozvien spod Rokoša - Alena Kušnierová

V škole

*Do školy ja chodím rád,
kniha je môj kamarát.*

*Pero, zošit, veci iné,
necítia sa byť vinné.*

A pani učiteľka?

Ako malá krotiteľka.

*Keď píše do žiackej jednotky
je nám všetkým hola – hej.*

*A keď päťky dostávame,
tváre máme uplakané.*

*Domov sa nám ide ťažko,
trasieme sa pred výpraskom.*

*Výprask ma však prebolí,
už sa teším do školy.*

Či sa učím, a či nie,

v škole mi vždy dobre je!

Autor: Mgr. Janka Adameová

Slobodu si treba chrániť, aby budúce generácie nemuseli o ňu bojovať...

31. augusta 2013 sa v našej obci konali oslavy 69. výročia Slovenského národného povstania. Zúčastnili sa ich predstavitelia obce, zástupkyňa primátora Bánoviec nad Bebravou Ing. Mária Hajšová PhD., členovia SZPB a občania obce.

Počiatočná obava, že účinkujúcich bude viac, ako ostatných zúčastnených, sa pomínula, keď sa pri pamätníku padlým

v SNP na rázcestí obce zišiel pomerne veľký počet ľudí. Tí všetci svojou účasťou tak vzdali hold nielen tým, ktorí za našu slobodu položili život, ale aj všetkým tým, ktorí aj napriek tomu, že ich rodinám hrozilo vypálenie, odvlčenie či zastrelenie, pomáhali partizánom. A takých ľudí u nás bolo veľa.

Je potešujúce, že osláv sa zúčastnilo aj

veľa mladých ľudí, dokonca aj detí. Takto získané informácie a fakty o SNP sú pre nich zrozumiteľnejšie ako suché state zo školských učebníc.

Po príhovore starostu a krátkom kultúrnom programe pokračovali oslavy na miestnom športovom ihrisku slávnostným zapálením symbolической partizánskej vaty.

Autor: Alena Kušnierová

NIEKOĽKO SLOV K SNP

Pred niekoľkými dňami sme boli svedkami dôstojných osláv 69. výročia začatia Slovenského národného povstania, do ktorého sa aktívnym spôsobom zapojili aj všetky obce Uhrovej doliny. Hneď po jeho vyhlásení, zišli z hôr partizánske skupiny, vedené Ivanom Jakovlevičom Časnykom a po spojení s miestnymi občanmi začali svoju bojovú činnosť útokom na Bánovce.

2. septembra 1944 bol v mestskom dome v Bánovciach nad Bebravou založený revolučný okresný národný výbor. Predseda bol Ján Repka z Uhrovca, členmi boli aj občania Žitnej - komunista Štefan Kušnier ako hospodár a Jozef Kušnier. Revolučný okresný výbor v tento deň vyhlásil mobilizáciu. Revolučné národné výbory sa vytvorili aj v mnohých ďalších obciach. Po niekoľkých dňoch sa po útoku fašistov na Bánovce Revolučný okresný národný výbor sa presťahoval do Žitnej, kde bol aj s tajnou vysielaczkou umiestnený v urbárskom dome. Odtiaľto riadil celú činnosť na povstaleckom území okresu a vydával ilegálny časopis „Zprávy“ až do konca októbra 1944.

13. septembra prišla do Uhrovca cez Sklabiňu, Fačkov, Čičmany, Zliechov a Valaskú Belú skupina 19 parašutistov vyslaná z Kyjeva pod vedením kpt. Teodora Pólu, ktorá sa už vo Valaskej Belej spojila s partizánmi Ivana Časnyka. Michal Masaryk z Radiše v skupine týchto parašutistov nebol, ako je omylom uvedené v niekoľkých dokumentoch.

Skupina kpt. Pólu dostala úlohu pôsobiť v priestore Bánovce nad Bebravou – Trenčín – Považská Bystrica. Ihneď po spojení s miestnymi partizánmi zaujali miesto štábu v Závade, v dome Šebeňovcov. Štáb bol od 25.9 v Trebichave a od polovice októbra v Omastinej. 15. septembra bola vytvorená Partizánska brigáda Jána Žižku s ôsmimi rotami, ktoré mali rozdelené priestory pôsobenia, 12. novembra sa brigáda pretvorila na Partizánsky zväzok Jána Žižku s 10 prápormi. Michal Masaryk z Miežoviec bol veliteľom 8. oddielu, zloženého najmä z občanov Miežoviec, ktorý počas celého povstania pôsobil v okolí svojej obce. V priestore Uhrovec – Bánovce – Dolné Vestenice pôsobil aj 6. prápor, veliteľom bol Tomáš Lisko.

Žitná 8.4.1945 skupina partizánov 9. práporu a miestnych občanov po oslobodení. Zľava: Vladimír Sedlár, komisár práporu, vzadu neznámy, partizáni Müller, manželka Lída Sedlářová, Ladislav Rájek s puškou, ostatní sú občania Žitnej

Michala Neština z Radiše, sú uvedení ako partizáni aj občania Žitnej, ktorí boli zavraždení v Cibislavke:

- **Hrebíček Ján (12.7.1917 Žitná 6)**, prápor, do SNP vstúpil 28.8.1944 v Žitnej, 24.11.1944 zajatý, 28.11.1944 zavraždený v Cibislavke, pochovaný v Žitnej
- **Hrebíček Michal (9.6.1909 Žitná)**, do SNP vstúpil 28.8.1944 v Uhrovci, 24.11.1944 zajatý, 28.11.1944 zavraždený v Cibislavke, pochovaný v Žitnej
- **Hanko Pavel (20.1.1928 Žitná 55)**, do SNP vstúpil 28.8.1944 v Žitnej, 24.11.1944 zajatý, 28.11.1944 zavraždený v Cibislavke, pochovaný v Žitnej
- **Michale Ondrej (11.12.1926 Žitná 28)**, do SNP vstúpil 28.8.1944 v Žitnej, 24.11.1944 zajatý, 28.11.1944 zavraždený v Cibislavke, pochovaný v Žitnej

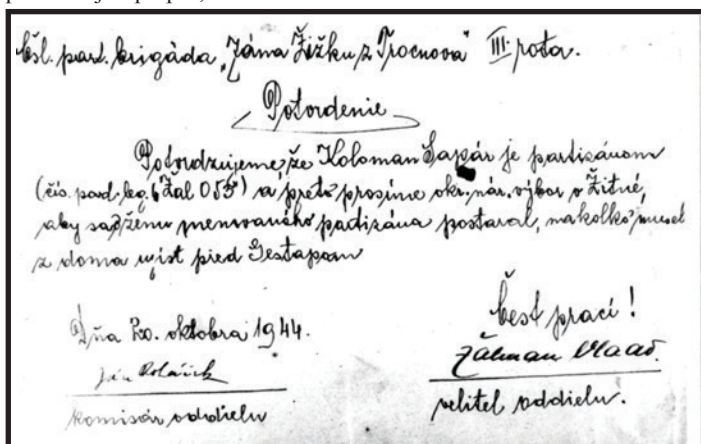
Svoje životy v boji proti fašizmu položili aj:

- **Kušnier Štefan (6.1.1912 Žitná)**, 24.11. zajatý Nemcami a 25.11.1944 popravený pri Uhrovskom Podhradí
- **Puchor Štefan (26.11.1919 Radiša)**, do SNP vstúpil 28.8.1944 v Bánovciach, 1.11.1944 padol v boji pri Trebichave, pochovaný v Radiši, ostala po ňom manželka

V zoznamoch partizánov tohto partizánskeho zväzku sú uvedení aj nasledovní občania Žitnej: Bežo Michal (3.10.1920 Žitná), po vojne ÚV KSS Bratislava, Čukan Michal (22.12.1902 Žitná), bytom Dolné Ozorovce, Hanko Michal (7.8.1897 Žitná 50) - 6. prápor, Hanko Pavel - Žitná 55, Hrebíček Ján (28.5.1902 Omastiná), bytom Žitná 7, 30.8.44 - 24.11.44 zajatý, Michale Ján (15.12.1911 Uhrovec ?), Puchor Štefan (25.11.1919 Žitná), Štefka Michal (3.10.1920 Žitná), Škultéty Ján (4.4.1926 Žitná) 18.1.45 - 3.3.45, Škultéty Štefan (22.2.1905 Žitná) príslušný Uhrovec č.237 - 29.8.44 - 17.4.45, Švelka Pavel (3.5.1911 Žitná) bytom Bánovce, Vašina Ján (15.6.1926 Žitná 34).

Podľa ústneho podania k partizánom mali patriť aj ďalší občania Žitnej, ale v žiadnom zozname ich mená neboli uvedené: Ondrej Králik (uvedený je Ján Králik 10.10.1919, bytom Uhrovec), Michal Škorec (pravdepodobne Štefan 16.12.1926 bytom Uhrovec), Ján Trebichavský (pravdepodobne Pavel 27.8.1903 bytom Uhrovec alebo Pavel 14.4.1912 bytom Praha).

Z Radiše sú v zoznamoch tohto zväzku uvedení: Adame Ján (7.11.1904 Radiša), Čukan Vojtech (30.9.1924 Radiša) bytom Bánovce

Žiadosť na Okresný národný výbor v Žitnej

V jednotkách brigády a neskôr zväzku bojovali aj občania Žitnej a Radiše, niektorí položili aj svoje životy. V zoznamoch partizánov, ktoré poskytol Andrej Klačko z Nového Mesta nad Váhom, pravnu

n/Bebr., Hanko Jozef (23.5.1919 Radiša), bytom Bánovce od 25.9.44-25.1.45, Hanko Rudolf (14.7.1925 Radiša) 20.9.44 – 18.12.44, Hrčka Ján (26.1.1920 Radiša) od 28.10.44-17.4.45 – po vojne Bratislava policajné riaditeľstvo, Hrčka Ján (23.4.1927 Radiša 20), Hrubý Michal (10.7.1920 Radiša 132), Jurga Ján (7.2.1905 Radiša), 6.prápor, (dcéra Anna Botková, zomrel 1965), Križan Ján (12.6.1925) po vojne KNV Bratislava, Miške Michal (16.9.1925) bytom Kralupy, okr. Kladno, Neština Emil (3.10.1927) bytom Banská Bystrica, Neština Jozef (20.12.1922 Radiša) 25.9.44 – 25.1.45, Patro Vojtech (9.12.1926 Radiša), bytom Ruskovce 28.8.44-17.4.45, Škultéty Michal,

V období povstania okrem Partizánskeho zväzku Jána Žižku pôsobila v Inoveckých horách aj Partizánska brigáda podplukovníka Anatolija Snežinského. Jej základy položili vojaci z topoľčianskej posádky, ktorí vytvorili partizánsku skupinu v Podhradí pri Topoľčanoch a spolupracovali s 10. práporom zväzku Ján Žižka, ktorý viedol Vladimír Žalman. Anatolij Snežinský a komisár Michal Vozňák boli vysadení ako parašutisti v okolí Vranova, odkiaľ prešli popri maďarských hraniciach a koncom októbra 1944 prevzali velenie tejto partizánskej brigády. Brigáda prešla na začiatku roku 1945 cez

Strážovské hory a Turiec až do Liptovskej doliny. V zoznamoch partizánskej brigády podplukovníka Snežinského sú uvedení:

- **Hanko Ján (22.11.1912 Žitná)**, odišiel z topoľčianskej posádky, partizán od 30.8.1944 do 12.9.1944, kedy bol ťažko ranený,
- **Masaryk Michal (12.8.1919 Radiša)** partizán od 1.9.1944 do 15.4.1945. Na Slovensko bol zo Sviatošina ako proviantný poddôstojník, veliteľ zásobovacej časti, letecky vysadený v auguste 1944 pri obci Sklabiňa v skupine Ján Žižka II, pod velením Jána Ušiaka. Skupina začala bojovať pri Strečne, bola však stiahnutá a dostala úlohu presunúť sa na Moravu, aby tam podnietila partizánske hnutie. Pri presune na Moravu bola 10. októbra hlavná časť skupiny pri obci Štiavnik napadnutá veľkou presilou nemeckých vojsk a rozpadla sa na malé skupinky, z ktorých väčšina ostala na Slovensku a iba dve sa dostali na územie Moravy, kde neskôr pôsobili ako 1. partizánska brigáda Jána Žižku. Michal Masaryk sa potom zapojil do bojov v brigáde podplukovníka Snežinského v Inoveckých horách, kde pôsobil ako komisár oddielu.

Autor: prof. Ing. Ľubomír Belan, CSc.

Poznámka k článku:

Naši občania spoznali na fotografii ďalších dvoch: v strede fotografie v tmavom obleku Ján Hrčka z Radiše, vedľa neho na fotografii sprava (vidno iba hlavu) je Ján Vašina. Ostatní dvaja úplne napravo zostávajú pre nás aj naďalej neznámi. Obraciame sa preto aj na vás, milí čitatelia, aby ste nám pomohli identifikovať tieto osoby na fotografii. Kto by ich spoznal, nech to ohlási redakcii, alebo na Obecný úrad.

Dakujeme.

VOJENSKÉ OSUDY LEGIONÁRA MICHALA NEŠTINU

V čísle 3/3011 časopisu bol uverejnený článok o legionároch z Radiše, medzi ktorými bol aj Michal Neština. Jeho pravnik Andrej Klačko z Nového Mesta nad Váhom, ktorý sa zaujíma o históriu SNP v Uhroveckej doline, mi poslal niekoľko dokumentov, ktoré spresňujú vojenský život Michala Neština.

Michal Neština sa narodil 23.10.1892 v Radiši. 25. augusta 1914 narukoval k 71. pešiemu pluku v Trenčíne, odkiaľ ho v septembri preložili do Viedne. V decembri ho znovu preložili do Bratislavy, kde sa stal jazdcom (hulánom) a nastúpil do bojov na fronte v oblasti Katovic. V Haliči bojoval až do premiestnenia na rumunský front v oblasti Szászváros (Orastie v dnešnom Rumunsku). Bojoval v Rumunsku, Taliansku a v roku 1918 sa dostal na nemecko-francúzsky front, kde 8.10.1918 v oblasti Verdunu padol do

zajatia amerických vojsk, ktoré ho odovzdali do francúzskeho zajateckého tábora. Tu sa dozvedel o vytváraní československých légii, do ktorých vstúpil 12.7.1919 v meste La Pallice. V hodnosti vojak slúžil v 24. pešom pluku do 19.7.1917, podľa jeho slov však až do 20.6.1920. Domov sa vrátil 27. 6. 1920 v uniforme československého legionára vo Francúzsku.

Michal Neština ďalší život prežil v Radiši, kde si v roku 1969 podal žiadosť o zvýšenie dôchodku, ktorá obsahuje uvedené údaje. Túto žiadosť mala u seba jeho dcéra Anna Neštinová (stará mama Andreja Klačka). Jeho synovia Emil a Jozef sa aktívne zapojili do SNP, bojovali v partizánskej brigáde Jána Žižku. Legionár Michal Neština zomrel 25.5.1972, pochovaný je v Radiši.

Autor: prof. Ing. Ľubomír Belan, CSc.

MODRÁ ARMÁDA úzkokol'ajka Bánovce – Kšinná

Zaujímavou témou z histórie na prelome 19. až 20. storočia je súčasná trať Topoľčany- Chynorany- Trenčín. Slávnostný výkop bol 1. mája 1900 v prismsyku Járky v súčasnosti stanica Mnichová Lehota. Najbližšia železničná stanica z našej doliny je stanica Bánovce na Bebravou. Jej úradný prvý názov za Rakúsko-Uhorska bol Trencsén Bán. Prvým prednostom stanice bol vrchný revident Albert Nemlaha od 17.8.1901 – do roku 1916.

Úzkokol'ajka

Bánovce - Horné Naštice - Uhrovec - Žitná - Radiša - Kšinná.

Kým nebola vybudovaná, drevená hmota z hôr sa prepravovala konskými povozmi, alebo splavovala po vode s Karolinhála do Žitnej. Spomienka Jozefa Hrebíčka nar. 1921, najstaršieho občana Žitnej – Radiše. Kilometráž úzkokol'ajky 0 začínala v Bánovciach v železničnej stanici. Dĺžka úzkorozchodnej trate s označením U (úzkorozchodná)

Nákres úzkokoľajky v časti obce Radiša

generácia. Spomeňte si, kto bol zamestnaný aj u ČSD (Československé štátne dráhy) s našej obce, Omastinnej, Uhrovského Podhradia a Kšínnej.

Autor: Jaroslav Kohút st.

Podomácky vyrobené vozidlá od septembra na cesty!

Majitelia podomácky vyrobených vozidiel si vydýchnu. Od 1. septembra môžu oficiálne jazdiť po cestách III. triedy, miestnych a účelových komunikáciách a na výnimku aj po cestných komunikáciách I. a II. triedy, dokonca aj za zníženej viditeľnosti. Stačí im na to zvláštne evidenčné číslo obsahujúce písmeno C.

Podľa spolupredkladateľa novely Jaroslava Bašku sa tak výrazne uvoľnia ruky a uľahčí práca stovkám malých hospodárov, farmárov, majiteľov traktorov,

vlečiek, včelárskych vozov a iných podomácky vyrobených vozidiel. Tí dosiaľ riskovali výjazd na cesty za cenu pokuty do výšky 500 eur a dokonca odobratie vodičského oprávnenia až na dobu jedného roka.

“Táto legislatívna zmena je reakciou na množstvo podnetov od majiteľov podomácky vyrobených vozidiel, ktoré z rôznych príčin nemali a ani nemohli dostať emisnú, technickú kontrolu a evidenčné číslo. Neboli teda oficiálne schválené na prevádzku v cestnej premávke,” pripomína

Baška. Zároveň dopĺňa, že počet takýchto vozidiel sa v celoslovenskom meradle nedá exaktne špecifikovať, ale napríklad v Trenčianskom kraji je ich v každej väčšej obci priemerne pätnásť až dvadsať.

Od septembra majitelia vozidiel môžu požiadať na príslušnom dopravnom inšpektoráte po vyplnení jednoduchej žiadosti a dodaní fotodokumentácie vozidla o vydanie zvláštneho evidenčného čísla obsahujúceho písmeno C na obdobie troch rokov. To ich oprávňuje vyraziť na cesty

III. triedy, miestne a účelové komunikácie za nezniženej viditeľnosti. Na cestách I. a II. triedy, alebo za zníženej viditeľnosti budú môcť prevádzkovať vozidlá na základe výnimky, ktorá sa udelí na vymedzený čas a trasy vozidla.

“Za vydanie zvláštneho evidenčného čísla bol pôvodne navrhnutý poplatok 33 eur ročne, napokon sme presadili predĺženie jeho platnosti na tri roky. Za udelenie výnimky sa platiť nebude,” upresňuje Jaroslav Baška.

-mp-

Jeseň

Jar, leto, jeseň či zima to sú ročné obdobia,
každé z nich pre život ľudí svoju krásu, čaro má.
Keď sa dni už zjavne krátia a rána sú studené
lístie stromov opadáva, to sú znaky jesene.
Slnko nám už menej svieti a je trochu zubaté
mesiace však v tomto čase sú nesmierne bohaté.
Úroda sa vtedy zberá a ovocie dozrieva
každý, kto sadil či zasial, bohatstvo si pozbiera.
Lesy žiaria množstvom farieb pohľad na ne krásny je
a keď lístie na zem padne zveri posteľ ustelie.

Aj človek keď v jeseni je, striebro zdobí jeho vlasy
naplno svoj život žije veď už pozná jeho krásy.
Tak ako prírode aj jemu slniečko menej svieti
určite ho však poteší úroda - vlastné deti.
A tak sa pekne v pokoji teší aj spolu s nimi
na dlhé zimné večery a krásy pani zimy.
Jesenný čas je prekrásny a vie tiež dušu pohľadiť
aj keď zima už blízko je, vždy je na svete pre čo žiť.

Autor: Terézia Botková

BLÍŽI SA ČAS DUŠIČKOVÝ

Onedlho je tu november a jeho prvé dni každoročne patria pamiatke zosnulých. Zatiaľ čo príroda sa chystá na zimný spánok, cintoríny sa stávajú záhradami, ktoré zakvitli chryzantémami, či inými kvetmi najrôznejších farieb. Pri mihotavom svetle horiacich sviečok sa tu stretávajú príbuzní, priatelia, rodiny blízke i vzdialené, aby si uctili pamiatku tých, ktorí už nie sú medzi nami. Veď vzájomná

spolupatričnosť trvá nielen v živote a za života, ale aj vtedy, keď stolička po našom blízkom pri rodinnom krbe zostane prázdna...

Navštívme teda miesta posledného odpočinku našich blízkych, zapáľme im sviečku, pripomeňme si ich tváre, spomeňme si na chvíle prežité v ich blízkosti a poďakujme im za to, čo pre nás v živote urobili. Veď vzdať úctu a vďaku mŕtvym znamená vážiť si život...

Nech lupienky kvetov hovoria za nás.

Ku chryzantémam pridajme sviece lásky, ktorú čas nezobral. Je navždy v nás.

Cestou domov sa pozrime,
či ešte sviečka svieti,
či nezhasol jej plameň,
či ešte plápolá...
Spomínajme...

Autor: Alena Kušnierová

POČASIE, POVODNE

Prírodným katastrofám v podobe záplav čelili v minulosti aj naši predkovia. Najstaršia zmienka o povodni na Dunaji je z roku 1012. Rozvodnený veľtok Dunaja bol nezregulovaný a siný prietok mrazivej vody s ľadom sa veľakrát vybrežil v uliciach mesta. Na Váhu je zaznamenaná najhroznejšia povodeň z 26. augusta 1813. Vyžiadala si 287 ľudských životov. Povodeň v roku 1815 na panstve Zay Uhrovec si vyžiadala 13 ľudských obetí. Veľká povodeň je zaznamenaná aj v auguste 1894. Posledné roky 21. storočia sú príznačné zmenou klímy a nepravidelným nástupom štyroch ročných období.

V zime roku 2013 sme zažili snehovú kalamitu, ktorú Jozef Bežo s Matúšom Botkom zvládli skôr ako cestári. Na Veľkonočný pondelok 1.4.2013 do rána primrzlo -5°C, cez deň bolo chladné počasie. Kúrilo sa s komínov, niektorí mládeni si vykúrili na kúpačke. Po studenej jari posledné stopy snehu bolo vidieť na Rokoši 19. apríla 2013. Pre mokrý marec bola sejba v apríli, čo oddialilo začiatok tohtoročnej žatvy na 20.7.2013. Nezvyčajné chladné počasie začiatkom júna donútilo zas občanov temperovať v ústrednom kúrení. Mimoriadne extrémna bolo Sibírska zima v roku 1928/1929, keď predtým napadalo veľa snehu. Ortuť teplomera klesla do -40°C. Kôra na ovocných stromoch v celej doline pukala,

Vyliatie vody v časti Žitná 14. 6. 1966.

vymrzlo veľa ovocných stromov, najviac sliviek. Drevorubačom v lese sa pri práci lámali ručné píly, odlupovalo ostrie sekier a pravdepodobne praskali koľajnice. Snehová metelica zas ukázala svoju silu 13. februára 1929 vo večerných hodinách. Snehová víchrica zaviala trať v úseku Trenčianské Jastrabie – Mníchová Lehota do výšky dvoch metrov v jednom úseku trate. Následne tam uviazol prichádzajúci nákladný vlak číslo 4783 na celú

noc. Pohromou pre roľníkov a poľnohospodárov bol zas suchý rok 1947, keď každý klások mal cenu zlata. Napríklad cukrová repa nemala dostatok vlahy, tým výnosy klesli o 62%. Naložilo sa 112 železničných vagónov repy. V roku 1948 naložili 200 vagónov cukrovej repy, čo predstavovalo o 88 vagónov viac ako v suchom roku 1947. S úrody zas ubudlo v roku 1949, pretože celý Bánovský okres bol zamorený myšami. Silné mrazy v polovici februára v roku 1956 vytvorili ľadovú bariéru na Dunaji v dĺžke 15 km o hrúbke ľadu 3 metre. Archívny zápis v kronike obce Ž.-R. str. 109 uvádza veľkú prietrž mračen 14. júla 1966 medzi 16:00 – 17:00 hod. Privaly vody z doliny Žitná nestačilo koryto z potoka brať a voda sa vyliala zo Širokej. Zaplavila polia, záhumienky v chotári Zádikovčie, dnešné futbalové ihrisko. Voda ďalej zatopila školský dvor, pivničné priestory školy. Predtým silný prietok vody odtrhol drevený most do Mlyna. Daždivé počasie neumožnilo ani zber obilia, ktoré bolo povalené. V tomto roku mali družstevníci po prvýkrát začať žatvu kombajnom. Zem nasiaknutá vodou to nedovolila. Predstavenstvo JRD v Ž.-R. zorganizovalo s pomocou brigádnikov z okolitých podnikov zber úrody ručným kosením. Poľnohospodári podľa záznamu vymlátli 47 vagónov novej úrody. Povodne sú každý rok, môžu byť aj väčšie. Naše potoky sú po oboch brehoch zarastené vrbou, krovínami,

Výstavba vodnej nádrže v Žitnej. 9. 9. 2011. Vpravo † Štefan Golej.

zabraňujú tým podmývaniu brehov. Proti povodňová nádrž v Žitnej má opodstatnenie, pretože je zanedbaná regulácia toku, čistenie, teda prehlbovanie koryta. Využitie zarastenej lúky s najväčším výskytom Sítia, malo slúžiť na iný účel v 60. rokoch 20. storočia. V tejto odľahlej lokalite malo byť vybudované futbalové ihrisko. Možno v budúcnosti to bude zóna oddychu a okolie cyklotrasy. V súčasnosti v zimnom období ideálne prírodné klzisko pre deti. Nevídaná zvýšená hladina potoka v Radiši bola v noci z 20. na 21. mája v roku 1985. Voda sa prelievala cez most do Kanady cca 2,30 metra. v

porovnaní s prietokom v sobotu 8. júna 2013 cca 2 metre. Retenčná nádrž zadržala a zabránila aj väčšiemu zatopeniu poľnohospodárskych poľí v tento deň pred obcou Ž.-R. V záplavovom území v blízkosti spojenia dvoch potokov je najmenej chránený rodinný dom † Júliusa Čukana. Voda teda neznehodnotila dvor a záhradu. Majetok zostal bez ujmy na škodu. Pre zaujímavosť uvediem, že Bratislava vyčísliła po tohtoročnej storočnej vode s prietokom 10 540 metrov kubických za sekundu na 378 000 eur. Civilizácia priniesla technický pokrok, klimatické zmeny, globálne otepľovanie. Na

vlastnej koži sme zažili vlnu horúčav v mesiaci júl 2013. Teploty oproti 80. rokom 20. storočia sa zvyšujú. Vtedajších 30 – 32 °C sa vyšplhalo v našej obci v pondelok 29.7.2013 na Afrických 38 °C. Aká bude realita v roku 2050?

Spracované na základe archívnych prameňov kroniky Žitná – Radiša, spomienok promovaneho pedagóga Jaroslava Čukana, Dušana Adame, Marty Botkovej (rod. Kušnierovej) a autora.

Autor: Jaroslav Kohút st., foto: Miroslav Škultéty st., Jaroslav Kohút st.

OZNAM OBECNÉHO ÚRADU

Obecný úrad v Žitnej-Radiši oznamuje občanom že v dňoch 16. a 17. novembra 2013 vykoná v rodinných domoch vo vlastníctve fyzických osôb a v objektoch právnických osôb preventívne protipožiarné kontroly za účelom preverenia dodržiavania svojich povinností ustanovených zákonom Slovenskej národnej rady č. 314/2001 Zbierky zákonov o požiarnej ochrane.

Preventívne protipožiarné kontroly budú zamerané na umiestnenie a inštaláciu vykurovacích telies, funkčnosť a bezpečnosť komínov, stav prístupových ciest k rozvodným zariadeniam elektrickej energie, plynu a vody, stav únikových ciest, a na skladovanie palív a iných horľavých látok.

Preventívne protipožiarné kontroly budú vykonávať kontrolné skupiny, členovia ktorých prešli príslušným školením a ktoré sú povinné preukázať sa na požiadanie vlastníka objektu poverením na vykonanie kontroly vydaným Obecným úradom v Žitnej-Radiši.

Kontrolné skupiny budú poskytovať občanom v čase vykonávania kontrol aj potrebné odborné rady z oblasti požiarnej bezpečnosti a ochrany pred požiarmi.

Obecný úrad žiada občanov aby boli ku kontrolným skupinám ústretoví a umožnili im tieto kontroly vykonať.

Obecný úrad v Žitnej-Radiši

MIŠO RADÍ

Milí záhradkári, pomaly končia jesenné práce v našich záhradách. Celé suché leto sme sa napolievali, navláčili hadíc, krhli, vedier a stihnúť aj iné práce.

Úroda ovocia aj zeleniny je už v pivniciach alebo kvasí v súdkoch. Patrílo by sa nám už narovnať chrbáty, pomaly oddychovať a spraviť niečo užitočné a príjemné pre svoje zdravie, aby sme mohli zdraví naštartovať budúci rok z jari do našich záhrad. Nemusi sa to týkať len manuálne činných záhradkárov, ale každého aby o seba dbal.

Okrem dobrého zdravého jedla by sme sa mali aj trochu hýčkať, trebárs zajať si občas na masáž a zveriť sa do rúk odborníkovi v tejto oblasti.

Niektorí členovia „Slovenského zväzu zdravotne postihnutých“ v našej obci, ktorí sa zúčastňujú týždenných pobytov v Trenčianskych Tepliciach, sa už na vlastnej koži presvedčili, aké zdravotné účinky má kvalitne prevedená masáž.

Odborným dotykom sa dá zmierniť, alebo dokonca liečiť mnoho telesných i duševných chorôb. Jediná masáž každý mesiac zlepši zdravotný stav každého človeka. Niektorí z nás si myslia, že masáž je luxus, ktorý si nemôžu dovoliť. Som presvedčený, že by sme mali inak tráviť čas ako dlhé hodiny sedieť v ambulanciách.

Keď sa chceme vyhnúť tomu, čo nám spôsobuje alebo zosilňuje bolesti, osožné nám môžu byť masáže. Masáže slúžia na uvoľnenie, na odstránenie kŕčov, na detoxikáciu, regeneráciu a posilnenie organizmu. Mne sa najviac zalieča masáž „reflexných zón na nohách“. Každú oblasť tela, každú kosť môže jemná masáž nôh zlepšiť, ale aj vyliečiť.

Odkúšanú mám aj techniku manipulácie s prstami. Je to ohromná metóda na prekonanie únavy, alebo keď telo chcete dostať do formy, aby ste boli svieži, čulí a veselí. Robíme to tak, že jemne stláčame ľavou rukou

každý jeden z piatich prstov na pravej ruke a pravou na ľavej ruke po 7 - 14 alebo 21. krát. Týmto harmonizujeme prsty a body na nich patriace k našim vnútorným orgánom. Keď stískame palec, harmonizujeme slezinu a žalúdok (kto má problém so žalúdkom, nech si stíska palec pokiaľ ho neprestane bolieť – bolesť ustane). K ukazováku prislúchajú obličky a mechúr, prostredníku pečeň a žľezník, prstenníku pľúca a hrubé črevo a maličku srdce a tenké črevo. Výsledok stláčania prstov sa zakrátko prejaví. Malé deti si inštinkívne samé stískajú prstíky, keďže túto metódu sebaliečenia ľudia poznali už v dávnej minulosti, len naša generácia ju už zabudla.

Spomínam si však, že keď sme boli malé deti, otec nás vzal na kolená a opýtal sa nás, či vieme ako cecajú- papajú malé zajačiky a my sme mu hneď natrčili obe ruky a on nám krútil prstíky doľava – doprava a my sme výskali a smiali sa. Horšie bolo, keď sa nás opýtal ako sa smeje liška. To sme už nechceli, lebo nám ukazovákom stisol hore nos, až nám slzy vyskočili. Po tejto procedúre s nami nebolo rady. Boli sme ako živé striebro. Takže od malička sa dá ovplyvňovať manipuláciou s prstami príslušný vnútorný orgán, dajú sa utišovať bolesti, liečiť, harmonizovať, aktivovať a taktiež predchádzať bolestiam.

Ešte jeden príklad so skúsenosťou, že keď môj známi si masážou ukazováka na oboch rukách (ktorý ho bolel) odstránil bolesť ľadviny a zmiernil si tým aj reumatické bolesti. Tak nečakajme kým bolesť prepukne, ale dokážme jej už predchádzať, či už občas zájdem na masáž, alebo budeme praktizovať manipuláciu s prstami. Pretože začať môžeme v každom veku.

Nikdy nie je neskoro.

Váš Mišo

BRIGÁDA NA ŠACHORINE

nám vytvorí dosť veľkú plochu aby, keď udrú mrazy v zimných mesiacoch sa tam dalo korčuľovať alebo hrať hokej.

Vážení občania, dňa 3.8.2013 sa uskutočnila v obci dobrovoľná brigáda, ktorej sa zúčastnilo niekoľko ľudí z našej obce.

O čo vlastne išlo? Každý z nás vie, že v hornom konci obce sa nachádza priehrada, ktorú vytvoril človek. V zime sa využíva ako klzisko. Lenže dá sa korčuľovať alebo hrať hokej medzi trávou a rákosím? Nie, veru nedá. Preto sa starosta obce spolu s ďalšími občanmi rozhodli, že to vyčistia. Bohužiaľ ale aj vďaka bohu nemáme žiadnu techniku, ktorá by to dokázala vyčistiť miesto nás. Preto sme odhodili všetky zábrany a vliezli sme do vody. Niektorí bosí, iní mali staré topánky. Na dne je blato, preto nemohli chýbať zaborené nohy a taktiež aj stranené topánky. Trsy sa dali vytrhať takým spôsobom, že ho treba vytrhnúť aj s koreňom a preto treba potiahnuť silnejšie. Samozrejme, že nie vždy sa dala udržať rovnováha a netrvalo dlho a boli prvé pády do vody. Popri práci sme sa samozrejme aj zabávali, ohadzovaním sa blatom a „záclonami“ riasami. Odchádzali sme odtiaľ nie len po tme ale hlavne aj mokří a niektorí aj unavení. Táto brigáda sa opakovala ešte raz. Podarilo sa

Autor: Denisa Ďurčová, foto: Aneta Kušnierová

DOBRODRUŽSTVO NA DVOCH KOLESÁCH

Určite ste si ich všimli mnohokrát, či už v blízkom okolí, či na cestách vzdialených ako sa s hrmotom vo veľkej rýchlosti okolo vás rútia, predbiehajú a väčšina vodičov len sucho precedí pomedzi zuby „darcovia orgánov“. Áno, reč je o motocyklistoch, motorkároch, či bikeroch ako si medzi sebou slangovo vravia. Nejdem nikoho obhajovať, či súdiť za rýchlosť a spôsob jazdy, ale hádzať všetkých do jedného vreca je povrchné a neobjektívne. Na cestách je mnoho hlúpych a naivných ľudí, čo chcú zaujať a predviesť sa na svojich najnovších a častokrát až príliš silných motocykloch, vzhľadom na ich minimálne, ba niekedy až žiadne skúsenosti. Bohužiaľ často sa to končí aj tragicky a je neskoro si uvedomovať, že ísť 280km/h nebol až tak dobrý nápad. Ale nechcem sa baviť o smutných a zarmúcejúcich udalostiach, skôr by som vám chcel priblížiť tu veselšiu a krajšiu stránku motocyklov, konkrétne mototuristikú.

Mnohi si povedia, hmm, cestovať na motorke, čo už na tom môže byť, veď si nemám kam dať kufor, batoh, môžem kdekoľvek zmoknúť, fúka na mňa vietor, narážajú do mňa muchy, zbohom autorádio, či klimatizácia. Áno, čo sa týka

komfortu cestovania, len málokto vám ponúkne to čo automobil. Ale jazda na motorke vám dá mnoho iných pozitív, pocit voľnosti, slobody a svet vidíte z úplne iného, dosiaľ nepoznaného uhla. Dovoľte mi podeliť sa s vami o zážitky z môjho posledného motovýletu.

Takže príby nasadiť, pevne sa držte, vyrážame!

Vždy ma fascinovali horské prechody cez mohutné masívy a vysoké kopce. Aj keď máme naše krásne Tatry, predsa len, na motorke sa tam moc nedá pomedzi štíty, preto som si naplánoval vyraziť do Álp. Priznám sa, raz som to už skúsil, ale počasie mi vystavilo stopku. Tak po pár rokoch sme to skúsili znovu. Tentokrát boli hory milosrdné a nezahalili sa do hmly a dažďa. Vyrázili sme spolu s priateľkou a kamarátom skoro ráno, aby sme boli popoludní v Zell am See. Po niekoľkých prestávkach na preplnenej a vcelku nudnej ceste po diaľničných komunikáciách sa nám to aj podarilo, takže sme si mohli hľadať noclah. Po sérii neúspešných pokusov, keď všetko bolo obsadené, sme hlavy sklonili v penzióne, kde sme po večeri a dobrom pive zaspali, tešiť sa na ďalší deň a konečne na

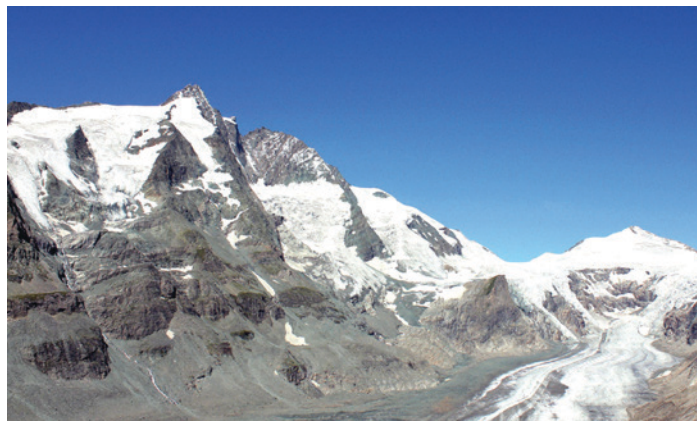
Hochalpenstraße

zákruty v nekonečných stúpaniach a klesaniach Alpských štítov.

Skoro ráno sme sa pripravili a až s triaškou sa tešiť, sme konečne vyrázili v ústrety prvej Alpskej výzve, hrdá sa týčiacemu Grossglockneru. So svojimi 3798m je najvyšším končiarom Rakúskych Álp. Po zaplatení, nie zrovna najlacnejšieho poplatku za prejazd Hochalpenstraße, čo je vlastne cesta cez tento horský prechod, sme sa dostali spolu s desiatkami ďalších motocyklistov, cyklistov a áut na cestu, ktorá bola na míle vzdialená kvalite tej našej slovenskej. Prvotriedny asfalt, žiadne výmoly, štrk, či piesok na ceste. Cítil som sa ako na vysokohorskom okruhu F1. Čo však bolo doslova dychvyrážajúce, bola panoráma čo sa mi otvárala pred očami po každej ďalšej zákrute.

Nádherná cesta s 36 zákrutami a prevýšením 2500m vás prevedie do jedinečného sveta kvitnúcich luk, cez voňajúce horské lesy až po masívne útesy a vecný ľad na úpätí Grossglockneru. Cestou sme sa zastavili na vyhladke Edelweisspitze, odkiaľ je krásny výhľad na panorámu desiatok majestátnych trojtisícoviek.

Grossglockner

Odtiaľto sme už nemali ďaleko k hlavnému bodu dňa, takže po pár fotkách, pokochaní sa výhľadom, vyrazili sme ďalej. Cestou sme stretali desiatky kolegov na rôznych mašinkách, áut a cyklistov takisto neúrekom, každý si užíval krásny slnečný dňík.

Konečne po ďalších pár zákrutách, keď už som aj zabudol ako rovina vyzerá, sme ho zbadali. Hrdo sa týčil do výšky, keď ani obláčik netienil jeho majestátnosti, akoby naznačoval, ja som tu pánom, pokorne si vzhliadajte ku mne a ja vás odmením pohľadom nevidaným. Pohľad, ktorý ma nechal stáť so sánkou padnutou dolu, našťastie som nebol sám, takže som si aj napriek tomu pripadal normálne.

Potom, čo sme sa vynadávali a nasali atmosféru tohoto magického miesta, sme museli vyraziť na cestu ďalej, smerom na Dolomity a ďalej až ku mekke Európskych mototuristov, priesmyku Stelvio, kde nás čakali ďalšie nekonečné zákruty a stúpania, ktoré však určite stali za to, ale o tom až niekedy nabudúce.

Autor: Martin Ďurčo, foto z osobného archívu autora

Chrániť či strieľať?

Dávate si otázku prečo?

Každý kto ma záhradu to pozná. Na jar zaseje a potom sa už len stará o to, aby mal čo najlepšiu úrodu. I keď nie vždy to tak je. Aj keď všetko vychádza podľa našich predstáv napokon nám to môže niečo prekaziť. Tento rok bola úroda kukurice veľmi pestrá a ta do našich záhrad prilákala zver. Keď sa naši občania ráno zobudili len nadávali na to ako im skončila úroda v bruchách hladnej zveri.

Snáď každý si položil otázku čo nemajú v lese čo jest'?

Po opakovanom konaní zveri sa boli naši občania sťažovať v Uhrovcí na Polesí. Tam im len povedali, že to majú rozdelené poľovnícke družstvá a oni s tým nič nemajú. Mali si napísať žiadosť do Uhrovca a do Trenčína. Keďže žiadosť nenapísali, pretože keby to poľovníci začali riešiť mali by už po všetkej úrode, ľudia kladli na záhrade ohník, čo lesnú zver napokon odlákalo, keď už nemali kukuricu začali kopať zemiaky, pretože by z nich tiež nič nemali. Dúfame, že na budúci rok sa už niečo podobné nebude opakovať a lesná zver bude mať dostatok potravy v lese.

Autor, foto: Veronika Botková

ÚPLNE MALIČKÁ ANKETA O JESENI

Čo vás napadne, keď sa povie jeseň?

Mgr. Jozefína Bašková: Napadá ma, že jeseň je najlepším maliarom, ale taktiež aj praktickejšie veci, ako zber úrody a pamiatka zosnulých.

Magdaléna Bežová: Je to obdobie, keď padajú listy. A treba ich hrabať... (dodáva otrávene)

Marta Škorcová: Zber úrody, zazimovanie kvetov, uskladnenie úrody pred mrazom... Takže keď sa povie jeseň, napadne ma veľká fúra roboty.

Emu Kušnierová: Jeseň je to, keď máš studené a mokré nohy, ale občas ešte vyjde slnko...

Čo máte na jeseň najradšej, resp. čo vám na nej najviac prekáža?

Mgr. Jozefína Bašková: Na jeseň neznášam sychravé počasie. A najradšej mám babie leto, vtedy je najkrajšie

Magdaléna Bežová: Najradšej na jeseň mám, keď nahrabeme listy na kopy a potom sa do nich hádzeme. To je super!

Marta Škorcová: Na jeseň mám rada tú pestrosť, keď sa pozriem na horu a stromy sú krásne farebné. Vadí mi, že sa stmieva rýchlejšie.

Emu Kušnierová: Vadí mi, že človek nevie, čo si má obliecť, či bude zima alebo teplo. A páčia sa mi na nej pestrofarebné listy stromov.

Uznávate americký sviatok Halloween?

Mgr. Jozefína Bašková: Vôbec nie, som jednoznačne proti nemu!

Magdaléna Bežová: Nebaví ma, treba si vyrábať masky s ktorými je veľa roboty a potom ich aj tak vyhodíme...

Marta Škorcová: Nie, nikdy to nebol náš sviatok, tak nech si ho nechajú Američania.

Emu Kušnierová: Halloween uznávam ako spôsob zábavy, ale hlbší význam v tom nevidím. Predsa len, my máme vlastné sviatky, ako napríklad Fašiangy...

Aké boli tohoročné hody?

Mgr. Jozefína Bašková: Ako hody, pojedli sme všetko, čo sme mali. Dobré boli.

Magdaléna Bežová: Jednoznačne nudné...

Marta Škorcová: Hody mám jednoznačne najradšej, raz za dlhý čas sa zide celá rodina, nachystáme všetkého čo máme a sme spolu, to je hlavné.

Emu Kušnierová: (Hlasným srdcervúcim plačom): „Bola som hladnáááá...“

Minianketu pre vás pripravila a spracovala Bianka Hanková

Pokiaľ nemusíte, ani sa nepribližujte!

Betónové kocky, ktorými je vyložená a prekrytá priekopa v časti obce Žitná boli vyrobené a osadené ešte v 90 – tých rokoch. Napriek tomu, že po nich neprešlo ani jedno auto a chodcov iba minimálne, už sú totálne rozpadnuté (žeby slabý cement?). Bola som svedkom, ako malí chlapi na bicykloch skúšali či ich to udrží a či aj s bicyklom. Iba zázrakom sa ešte nestal úraz. Niektoré kocky sú úplne spadnuté do priekopy a tak iba dúfajme, že nepríde veľká voda, ktorá sa cez zahatané priekopy bude rozlievať po ceste. A dúfajme, že sa nestane aj niečo horšie.

Autor, foto: Alena Kušnierová

OSLAVY 60. VÝROČIA ZALOŽENIA ORGANIZOVANÉHO FUTBALU V ŽITNEJ – RADIŠI

V sobotu 27. júla 2013 sa v našej obci uskutočnili oslavy 60. výročia založenia organizovaného futbalu. Oslavy začali slávnostným zasadnutím na Obecnom úrade, kde sa zišlo spolu 26 pozvaných hostí, bývalých funkcionárov a činných členov výboru futbalového klubu. Stretnutie zahájil svojim príhovorom starosta obce Žitná-Radiša Ing. Rudolf Botka, hostí taktiež privítal súčasný predseda Futbalového oddielu PaedDr. Miroslav Horník. Nato člen výboru a amatérsky historik Jaroslav Kohút st. prečítal podrobne spracovanú históriu futbalu nielen v našej, ale i v susedných obciach, nakoľko aj z nich niektorí hráči v histórii hájili naše farby. Každý z hostí obdržal pamätný diplom a po malom občerstvení sa všetci odobrali do miestneho športového areálu, kde už prebiehal futbalový turnaj za účasti futbalových mužstiev z Podlužian, Prús, Kšínnej a Žitnej-Radiše.

Výsledky jednotlivých zápasov:

Žitná-Radiša - Kšinná 0:2

Podlužany - Prusy 1:3

O tretie miesto:

Žitná-Radiša - Podlužany 2:2 , na pokutové kopy zvíťazili Podlužany

Finále:

Kšinná – Prusy 2:0

Futbalové mužstvo zo Kšínnej sa stalo víťazom turnaja pred Prusmi, Podlužanmi a domácou Žitnou-Radišou.

Oslavy pokračovali tanečnou zábavou s hudobnou skupinou Oldies do neskorých nočných hodín.

Autor, foto: Ivan Kušnier

Spoločné foto zúčastnených hostí

Jeden z odmenených Zdenek Kušnier

DOBROVOLNÝ HASIČSKÝ ZBOR V NAŠEJ OBCI INFORMUJE

Zber železného šrotu pod'akovanie

Dobrovoľný hasičský zbor v Žitnej-Radiši chce v nemalej miere poďakovať všetkým občanom, ktorí poskytli nepotrebný železný odpad, pri zbere konanom v piatok 11.10.2013.

Prispeli v nemalej miere k činnosti nášho DHZ. Finančné prostriedky, získané z tohto zberu, budú použité na zabezpečenie praktického a teoretického výcviku, štartovnom na súťažiach, kde náš DHZ dosahuje vynikajúce výsledky. Taktiež budú použité na opravu a nákup materiálu technického zabezpečenia.

Touto činnosťou, aj vy pomáhate udržať náš DHZ zásahu schopný, aj po ďalšie generácie.

Ďakujeme.

Výbor DHZ v Žitnej-Radiši

LIGA MLADÝCH HASIČOV VYHODNOTENIE ROČNÍKA 2013

V sobotu 28. septembra 2013 sa na športovom ihrisku v obci Šišov uskutočnilo posledné, piate kolo Ligy mladých hasičov ročníka 2013. Súťažilo sa v disciplínach vodný útok, štafeta 400 m a v preteku jednotlivca (ten nemal vplyv na výsledky celého družstva). Náš DHZ zapojil do tejto ligy jedno družstvo dievčat. Práve naše dievčatá viedli po štvrtom kole priebežnú tabuľku so 44 bodmi, tesne za nimi so stratou dvoch bodov boli dievčatá z Bystričian. Bolo jasné, že celkovým víťazom v kategórii dievčat sa po piatom kole môže stať iba jedno z týchto dvoch družstiev. O ich

Štafeta 400 m:

Žitná-Radiša 96,05 sek.
Bystričany 96,07 sek.
rozdiel = 0,02 sek.

Vodný útok:

Žitná-Radiša 16,12 sek.
Bystričany 15,93 sek.
rozdiel = 0,19 sek.

vyrovnanosti svedčia aj výsledky dosiahnuté v piatom kole:

O víťazovi piateho kola tak rozhodlo v celkovom súčte iba 17 stotín sekundy, víťazom sa stali Bystričany pred Žitnou-Radišou, Hornou Vsou a Rybanmi.

V bodovom súčte po piatom kole tak vznikla bodová zhoda, keď obe družstvá nazbierali zhodne po 54 bodov. O víťazovi tak rozhodoval najlepši čas vodného útoku v celom ročníku, ktorý dosiahli naše dievčatá v prvom kole (15,24 sek.). Družstvo dievčat zo Žitnej-Radiše sa tak stalo víťazom dievčenskej kategórie Ligy mladých hasičov v roku 2013.

Celkové výsledky:

Dievčatá:

1. Žitná-Radiša 54 bodov
2. Bystričany 54 bodov
3. Rybany 41 bodov
4. Horná Ves 36 bodov

Chlapci:

1. Šišov 56 bodov
2. Bystričany 45 bodov
3. Lehota p.V. 44 bodov
4. Koš 40 bodov

Družstvo našich dievčat získalo tieto pohárové trofeje:

- pohár za prvé miesto v kategórii dievčat
- putovný pohár Ligy mladých hasičov
- pohár za najlepší vodný útok v celom ročníku ligy (15,24 sek. v prvom kole)
- pohár za najlepší útok CTIF (54,47 sek. v prvom kole)
- Magdaléna Bežová z nášho družstva získala trofej za víťazstvo v preteku jednotlivca v kategórii dievčatá 8-11 rokov
- Magdaléna Bežová z nášho družstva získala trofej za najlepší čas v preteku jednotlivca v kategórii dievčatá 8-11 rokov v celom ročníku ligy (16,54 sek. v piatom kole)

Ligy mladých hasičov sa v našom družstve zúčastnili tieto dievčatá: Kušnierová Anetka, Hanková Bianka, Botková Terézia, Bašková Marcela, Kušnierová Ema, Bežová Alžbeta, Škorcová Adelka, Bežová Magdaléna, Škorcová Tatiana, Škultétyová Xénia.

Nácviky viedli: Ing. Dúbravka Vladimír, Hanko Michal, Kušnier Ivan

Výbor DHZ v Žitnej-Radiši vyjadruje mimoriadne poďakovanie Matúšovi Botkovi za pomoc pri nácvikoch a súťažiach Ligy mladých hasičov.

Výbor DHZ v Žitnej-Radiši ďakuje družstvu dievčat za vzornú reprezentáciu a za dosiahnuté výsledky. .

Autor, foto: Ivan Kušnier

Pohárová súťaž v Hornej Vsi

V sobotu 21.9.2013 sme spolu s družstvom mladých hasičiek odcestovali do Hornej Vsi. O 9:00 hodine začala súťaž, o pohár starostu obce Horná Ves, v kategórii mladých hasičov. Naše dievčatá dokázali nielen na tejto súťaži, svoju pripravenosť a chuť vyhrávať. Svedčia o tom tri prvé miesta. Po jednom v kategórii dievčat 8 a 5 členných družstiev a jedno v kategórii chlapcov 8 členných družstiev, kedy s rozdelovačom bežal M. Botka. Do iných kategórií sme sa nezapojili.

Za dosiahnuté výsledky patrí dievčatám a Matúšovi poďakovanie, za vzornú reprezentáciu obce.

Autor: Ing. Vladimír Dúbravka

Milé deti, v piatok 1.11.2013 sa v kultúrnom dome uskutoční

HALLOWEENSKÁ PÁRTY.

*Srdečne vás na ňu pozývame,
ale pozor podmienkou je,
aby ste prišli v maskách.*

A čo na Vás čaká?

Rôzne súťaže, diskotéka, sladké prekvapenia a občerstvenie.
Samozrejme srdečne pozývame aj vašich rodičov.

Párty začne o 16,30 hodine. Príďte sa zabaviť.